

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Marie Žiškové v právní věci žalobce: **L. M.**, zastoupeného JUDr. Janem Pavlokem, advokátem se sídlem Na Příkopě 391/7, Praha 1, proti žalovanému: **Celní ředitelství Brno** se sídlem Koliště 21, Brno, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 22. 2. 2006, č. j. 30 Ca 77/2004-81,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 22. 2. 2006, č. j. 30 Ca 77/2004 - 81, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému rozsudku Krajského soudu v Brně. Napadeným rozsudkem krajský soud zamítl žalobu stěžovatele proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 1. 2004, č. j. 10139/03/21/4-0101-21, kterým bylo zamítnuto odvolání proti rozhodnutí Celního úřadu Břeclav – dálnice ze dne 19. 8. 2003, č. j. 3318/01-01/03-0223-01, o zamítnutí návrhu na obnovu řízení.

II.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), neboť se domnívá, že krajský soud se dopustil nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky v předcházejícím řízení a že došlo k vadám řízení spočívajícím v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán vycházel, nemá oporu ve spisech a je s nimi v rozporu a při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým

způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit.

Stěžovatel považuje za nespravedlivé, že byl celní dluh vyměřen řidičům, kteří pouze plnili příkazy svého zaměstnavatele. Podle ustanovení § 54 odst. 3 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků („daňový řád“), musí být žádost o povolení obnovy řízení podána do 6 měsíců ode dne, kdy se žadatel prokazatelně dozvěděl o jejích důvodech. Jestliže však k pravomocnému vyměření celního dluhu došlo v roce 1995, musí se vycházet z tehdy platné úpravy obnovy řízení. Je totiž potřeba rozlišovat vlastní řízení o obnově, které musí proběhnout podle procesní úpravy platné v době projednávání a rozhodování o návrhu na obnovu, a posuzování lhůt pro vyměření daně, resp. cla, kde je nutno postupovat podle právního předpisu platného v době vydání rozhodnutí, ohledně kterého je podáván návrh na obnovu. Proto stěžovatel žádá soud, „aby posoudil splnění objektivní lhůty a nicotnosti platebních výměrů s ohledem na celý politováníhodný případ, kdy dopravcům zboží byla vyměřena daň namísto pachatelů trestného činu a vydal spravedlivý rozsudek.“

III.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že stvrzeními stěžovatele nesouhlasí. Návrh na obnovu řízení byl podán dne 9. 3. 2003, tzn. za účinnosti zákona č. 13/1993 Sb., celního zákona v tehdy platném znění. Stěžovatel nezpochybnil aplikaci daňového řádu a argumentuje tak značně účelově, jelikož zároveň odmítl uplatnění celního zákona v aktuálním znění, tj. ve znění zakotvujícím aplikaci daňového řádu. Takto absurdním postupem by podmínka pro povolení obnovy řízení z hlediska dodržení objektivní lhůty nemohla být posuzována v souvislosti s celním zákonem.

Žalovaný navrhuje kasační stížnost zamítnout, jelikož se domnívá, že v daném řízení byly správně zohledněny platné právní předpisy.

IV.

Ze soudního a správního spisu Nejvyšší správní soud především zjistil, že stěžovatel podal dne 9. 6. 2003 návrh na obnovu řízení ve věci blíže specifikovaných pěti platebních výměrů, vydaných dne 3. 11. 1995. Tento návrh podal z důvodu zjištění nových skutečností, které nemohl uplatnit v původním řízení kvůli jejich zatajení správcem daně. O těchto skutečnostech se dozvěděl teprve dne 28. 4. 2003, a to ze spisu vedeného u Vrchního soudu v Olomouci pod sp. zn. 2 To 35/2002. Konkrétně se jedná o horní části 5. dílu tiskopisu TCP, z nichž údajně plyne, že k odnětí zboží celnímu dohledu došlo postupem samotných celních orgánů a nikoliv stěžovatele. Z trestného činu kráčení daně byli obviněni A. H., M. Č. a R. V. a stěžovatel je pouze obětí jejich trestné činnosti.

Celní úřad Břeclav – dálnice shora citovaným rozhodnutím ze dne 19. 8. 2003 návrh na obnovu řízení zamítl, když vycházel z ustanovení § 54 odst. 1 daňového řádu a stěžovatelův závěr o trestné činnosti celníků označil za pouhou nepodloženou spekulaci a nikoliv jako skutečný důvod pro obnovu řízení. Navíc nebyla splněna objektivní lhůta pro podání návrhu, jelikož podle ustanovení § 268 celního zákona lze clo vyměřit nebo doměřit ve lhůtě tří let od konce roku, v němž celní dluh vznikl. Tento právní názor podpořilo následně Celní ředitelství Brno v označeném rozhodnutí ze dne 2. 1. 2004, kterým zamítlo odvolání proti citovanému rozhodnutí celního úřadu.

Krajský soud v Brně v odůvodnění napadeného rozsudku, kterým zamítl žalobu brojící proti tomuto rozhodnutí žalovaného, nejprve k žalobní námitce vyložil důvody,

pro které nepovažuje za nulitní platební výměry, vydané proti stěžovateli v roce 1995, a proč se jimi v tomto řízení již nemohl zabývat. K nedodržení objektivní lhůty pro podání návrhu na obnovu řízení krajský soud uvedl, že aplikace ustanovení § 268 odst. 4 celního zákona nepřipadá do úvahy, jelikož příslušná částka cla již byla vyměřena a zapsána do evidence.

V.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Brně v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že stěžovatel uplatnil dva kasační důvody, a to nezákonnost a vady správního řízení [§ 103 odst. 1 písm. a), b), d) s. ř. s.].

Při hodnocení důvodnosti uplatněných stížnostních námitek vycházel Nejvyšší správní soud (obdobně viz také rozsudek ze dne 10. 1. 2007, sp. zn. 2 Afs 25/2006, in: www.nssoud.cz) z ustanovení § 54 odst. 3 daňového řádu, podle něhož *musí být žádost o obnovu řízení podána do šesti měsíců ode dne, kdy se žadatel prokazatelně dozvěděl o důvodech obnovy řízení, nejpozději však před uplynutím lhůty, ve které zaniká právo daň vyměřit nebo doměřit. Tyto lhůty nelze prodloužit ani povolit navrácení v předešlý stav.* Celní orgány obou stupňů i krajský soud pak lhůtu k vyměření daně, resp. cla, zjišťovaly z § 268 odst. 2 celního zákona ve znění účinném ke dni podání návrhu na obnovu řízení, podle něhož: *nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak, nelze částku cla zapsat do evidence po uplynutí 3 let od konce roku, v němž celní dluh vznikl.* Podle odst. 3 tohoto ustanovení: *byl-li před uplynutím lhůty uvedený v odstavci 2 učiněn úkon směřující k vyměření částky cla nebo k jejímu dodatečnému vyměření, běží tříletá lhůta znovu od konce roku, v němž byla příslušná osoba o tomto úkonu zpravena. Vyměřit a doměřit částku cla a zapsat ji do evidence však lze nejpozději do 10 let od konce roku, v němž celní dluh vznikl.* Odst. 4 pak stanoví, že *lhůty pro vyměření částky cla a její zapsání do evidence uvedené v odstavcích 2 a 3 neplatí v případě, kdy příslušná částka cla nemohla být vyměřena a zapsána do evidence v důsledku jednání, které má znaky trestného činu.*

Správní orgány i krajský soud věc uzavřely s tím, že jednotlivé celní dluhy vznikly v roce 1994 a lhůta k podání návrhu na obnovu řízení podle § 54 odst. 3 daňového řádu, § 268 odst. 2 celního zákona uplynula dne 31. 12. 1997. Krajský soud pak vzal za rozhodující, že příslušná částka cla již byla vyměřena a zapsána do evidence, takže ustanovení § 268 odst. 4 celního zákona nemůže v daném případě běh lhůty k podání návrhu na obnovu řízení vůbec ovlivnit.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že obnova řízení je institutem umožňujícím mimořádné přezkoumání v případě, že jsou zjištěny nové skutkové okolnosti nebo závažné vady řízení, které mohly mít vliv na vydané rozhodnutí. Obnova řízení může být nařízena správním orgánem z moci úřední i povolena na základě žádosti účastníka řízení. Objektivní lhůta přitom musí být v obou případech shodná (§ 54 odst. 3, § 55 odst. 2 daňového řádu). Daňový řád lhůtu limituje odkazem na lhůtu pro vyměření daně (v daném případě cla). Celní zákon stanoví lhůty pro vyměření či doměření cla a jeho zapsání do evidence a z nich činí výjimku uvedenou v § 268 odst. 4. Toto ustanovení prvotně slouží k tomu, aby mohl být celní dluh vyměřen a zapsán do evidence i po uplynutí základní lhůty v případech, kdy k tomu nedošlo v důsledku jednání majícího znaky trestného činu. Tato lhůta má zabránit úniku cla v důsledku trestné činnosti. Současně však má tato výjimka význam i pro stanovení lhůty

pro obnovu řízení. Proto je při posouzení zachování lhůty k povolení či nařízení obnovy řízení také nutno vycházet z charakteru institutu obnovy řízení jako prostředku k nápravě nezákonného rozhodnutí, který slouží jak správnímu orgánu, tak i účastníkovi řízení. Neplatí-li tedy lhůta, kterou je omezena možnost povolení či nařízení obnovy řízení v případě, kdy nedošlo k vyměření cla a jeho zapsání do evidence v důsledku jednání, které má znaky trestného činu, musí se tato výjimka týkat jak případů nařízení obnovy, tak i případů povolení obnovy na základě návrhu. Je vyloučeno, aby neomezená možnost pro provedení obnovy řízení sloužila pouze v neprospěch povinného subjektu (dlužníka) a v jeho prospěch by jí nebylo možno užít s odůvodněním, že celní dluh byl jakkoli zapsán do evidence a někomu byl vyměřen. Tak, jak výjimku z objektivní lhůty vyložil krajský soud, by bylo možno obnovit pouze řízení, v němž k zapsání dluhu do evidence a k jeho vyměření vůbec nedošlo - tedy obnova by byla možná jen tehdy, jestliže v důsledku trestného jednání nebyl dluh vůbec zapsán a nebyl nikomu vyměřen. Vůbec by se tedy nevztahovala na řízení, v němž došlo k zapsání a vyměření celního dluhu v důsledku trestného jednání v nesprávné výši nebo kdy byl celní dluh v důsledku stejného jednání zapsán a vyměřen někomu jinému než tomu, kdo byl dlužníkem.

Za ústavně konformní výklad ustanovení § 268 odst. 4 celního zákona lze tedy považovat jen takový výklad, který není znevýhodněním jednoho z oprávněných k využití institutu obnovy řízení. Stanoví-li proto citované zákonné ustanovení výjimku z objektivní lhůty pro vyměření cla a pro její zapsání do evidence, vztahuje se tato výjimka i na případy neexistujícího či nesprávného zápisu a vyměření, pokud jsou následkem jednání majícího znaky trestného činu.

Závěr krajského soudu o nemožnosti posouzení lhůty podle ustanovení § 268 odst. 4 celního zákona tam, kde došlo v minulosti k jakémukoliv zápisu a vyměření cla, nelze ze shora popsanych důvodů akceptovat a jen z této skutečnosti nelze dovodit, že tato výjimka v daném případě nemohla být uplatněna a že lhůta pro povolení obnovy marně uplynula.

Podmínkou pro užití uvedené výjimky však je, že šlo o důsledek jednání majícího znaky trestného činu. Celní zákon nezvolil formulaci obvyklou ve správním řízení (§ 63 odst. 4 zákona č. 71/1967 Sb., nebo § 100 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., že: *rozhodnutí bylo dosaženo trestným činem*). Není tedy nezbytné pravomocné rozhodnutí orgánu činného v trestním řízení; nicméně znaky konkrétního trestného činu musí být naplněny a musí být dána souvislost mezi tímto jednáním a následkem spočívajícím v tom, že clo nebylo vyměřeno tomu, komu ze zákona být vyměřeno mělo. Naplnění těchto podmínek je oprávněn posoudit celní orgán a následně přezkoumat správní soud.

Tyto skutečnosti však krajský soud (ani žalovaný) v úvahu nevzal a nezabýval se tím, zda z tvrzení stěžovatele plynou důvody, pro které by bylo možno posuzovat lhůtu k povolení obnovy řízení podle § 268 odst. 4 celního zákona.

Proto Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu podle § 110 odst. 1 zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Závěrem lze poukázat na to, že řízení o žádosti o obnovu řízení je odlišným a samostatným řízením od řízení o vyměření celního dluhu. Proto je také odlišný předmět řízení při přezkoumání takových rozhodnutí soudem. Zatímco v druhém případě se jedná o přezkoumání samotné povinnosti zaplatit vyměřený celní dluh, v prvním případě soud pouze přezkoumává, zda žádost o obnovu řízení byla zamítnuta (nebyla povolena) v souladu

se zákonem či nikoliv. Vzhledem k tomu, že v daném případě se tak stalo jen s poukazem na uplynutí objektivní lhůty, nelze se vyjadřovat k tomu, zda zde byly naplněny podmínky pro povolení obnovy, ani k samotnému vyměření celního dluhu.

Protože Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek Krajského soudu v Brně a vrátil věc tomuto soudu k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto rozhodnutí ve smyslu § 110 odst. 3 s. ř. s.

V novém rozhodnutí rozhodne krajský soud i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti ve smyslu § 110 odst. 2 s. ř. s.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. července 2007

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu